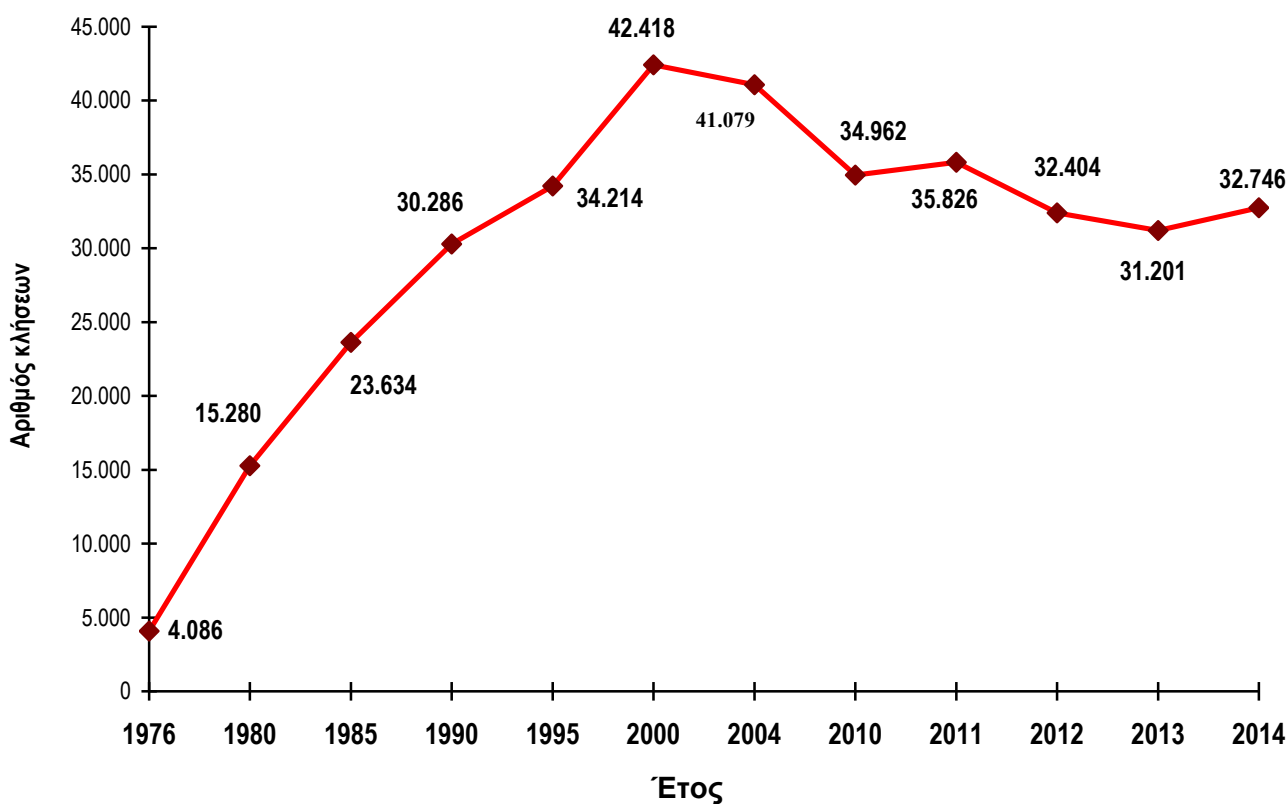

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ (Από τον Απολογισμό του 2014)

1. Σύνολο κλήσεων (Σχ. 1).

Το 2014 καταγράφηκαν 32.746 περιπτώσεις που αναφέρονται κυρίως σε δηλητηριάσεις. Οι 30.140 αφορούσαν σε περιπτώσεις δηλητηριάσεων και οι 2.606 σε ερωτήματα για δηλητηριάσεις ή για άλλα θέματα ιατρικής. Ο αριθμός των περιπτώσεων από την αρχή της λειτουργίας του Κέντρου έχει ως εξής:

Έτος	Κλήσεις
1976	4.086
1980	15.280
1985	23.634
1990	30.286
1995	34.214
2000	42.418
2004	41.079
2010	34.962
2011	35.826
2012	32.404
2013	31.201
2014	32.746

Σχήμα 1. Αριθμός Κλήσεων στο Κέντρο Δηλητηριάσεων

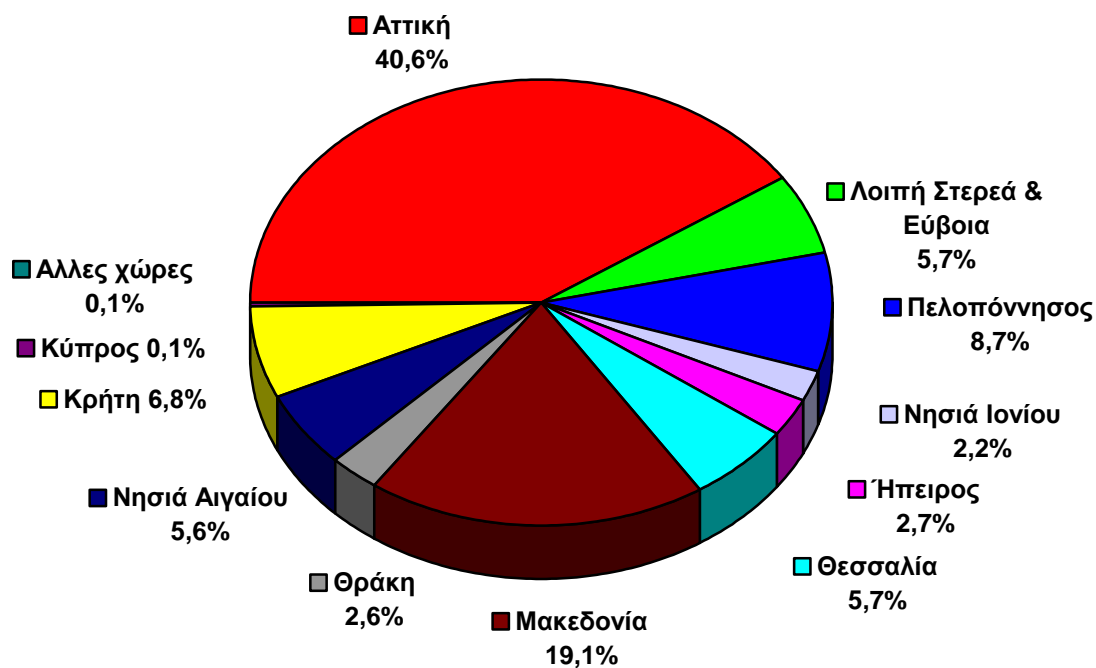
Ο μικρότερος αριθμός περιπτώσεων που καταγράφηκαν από το 2007 και μετά οφείλεται α) στην απόφαση να μην καταγράφονται πλέον οι άσχετες με δηλητηρίαση ερωτήσεις του κοινού

και β) στη χρήση των μηνυμάτων από τις γραμμές του Κέντρου που είτε απαντούν απ' ευθείας, είτε κατευθύνουν καταλλήλως, σε ένα πολύ μεγάλο αριθμό ερωτήσεων του κοινού.

2. Γεωγραφική προέλευση (Σχ. 2)

Η προέλευση των κλήσεων από τα διάφορα διαμερίσματα της χώρας φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

<u>Διαμέρισμα</u>	<u>% (επί των καταγεγραμμένων)</u>
Αττική	40,6
Λοιπή Στερεά & Εύβοια	5,7
Πελοπόννησος	8,7
Νησιά Ιονίου	2,2
Ήπειρος	2,7
Θεσσαλία	5,7
Μακεδονία	19,1
Θράκη	2,6
Νησιά Αιγαίου	5,6
Κρήτη	6,8
Κύπρος	0,1
Άλλες χώρες	0,1
<u>Σύνολο</u>	<u>100,0</u>

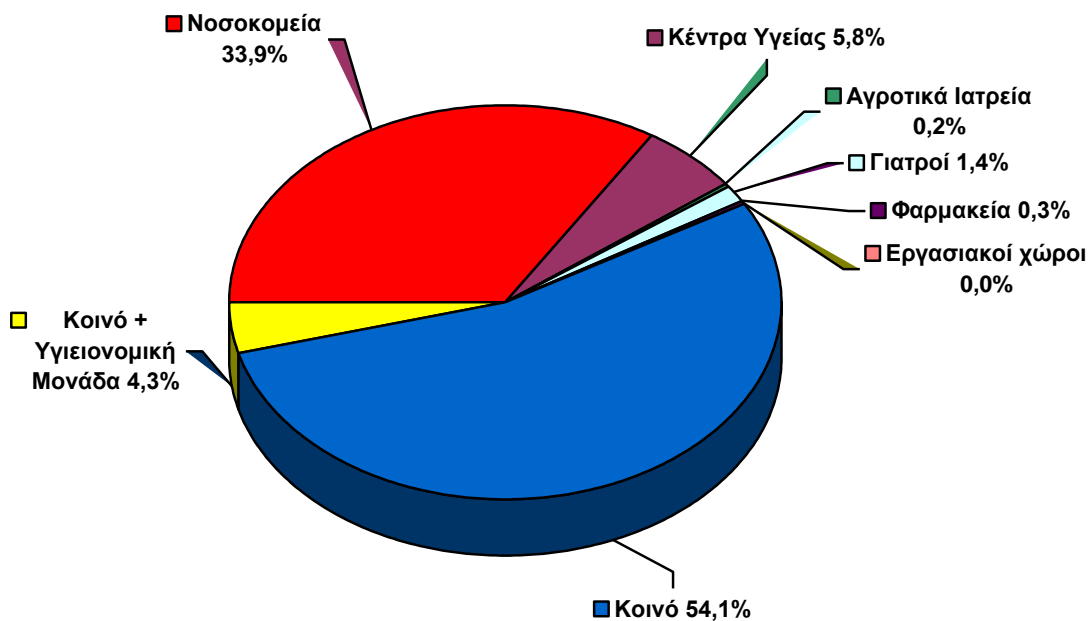

Σχήμα 2. Περιοχή προέλευσης

Το ποσοστό των δηλητηριάσεων είναι υψηλότερο στα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα τα μεγάλα. Κι αυτό γιατί, εκτός βέβαια από την όλο και μεγαλύτερη συγκέντρωση του πληθυσμού σε αυτά, οι συνθήκες εκεί ευνοούν τις δηλητηριάσεις. Τα παιδιά δεν έχουν ελεύθερους χώρους για παιχνίδι παρά μόνο τα μικρά, συνήθως, διαμερίσματα. Ακόμα η ζωή στα αστικά κέντρα είναι περισσότερο πιεστική, με γρήγορους ρυθμούς, με αποξένωση των ανθρώπων μεταξύ τους, δημιουργώντας συνθήκες άγχους, μοναξιάς και κατάθλιψης που οδηγούν σε περισσότερες απόπειρες αυτοκτονίας.

3. Ποιοι απευθύνονται στο Κέντρο (Σχ. 3)

	Αρ. περιπτώσεων	%
Νοσοκομεία	11.110	33,9
Κέντρα Υγείας	1.906	5,8
Αγροτικά Ιατρεία	50	0,2
Γιατροί	457	1,4
Φαρμακεία	93	0,3
Εργασιακός χώρος	11	0,0
Κοινό	17.716	54,1
Κοινό + Υγιεινομική Μονάδα	1.403	4,3
Σύνολο	32.746	100,0

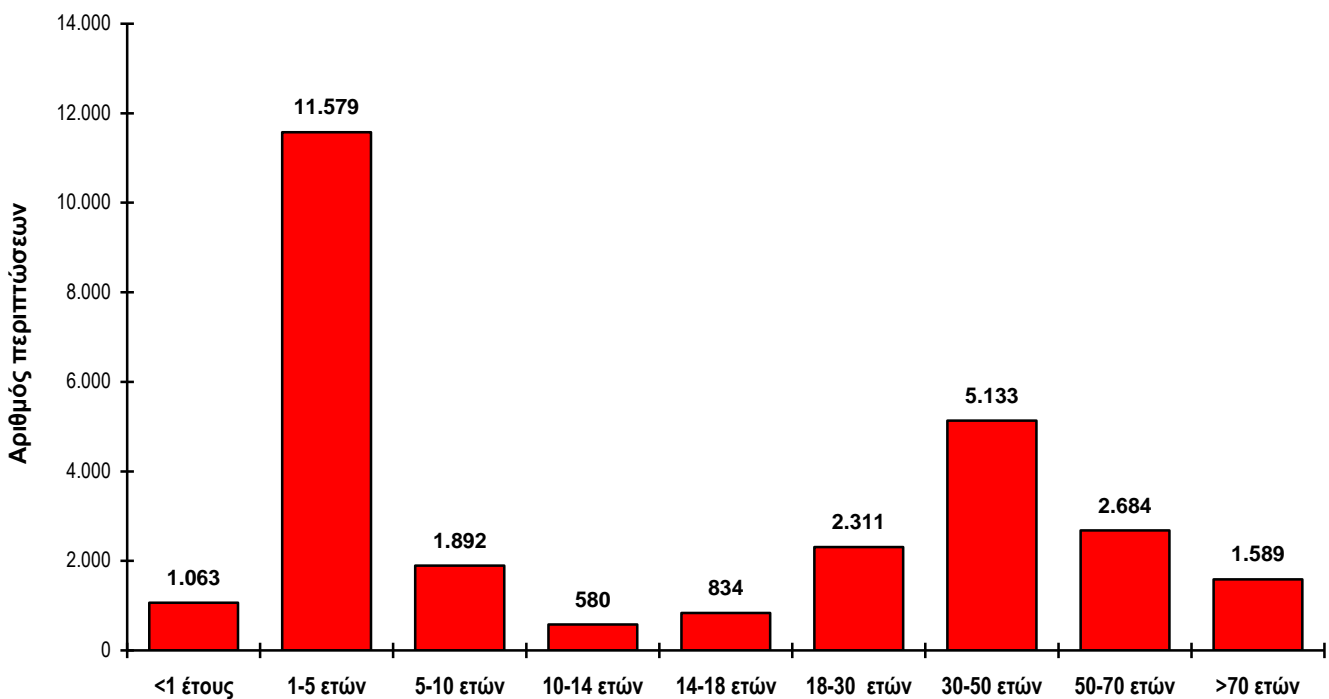
Σχήμα 3. Ποιοι απευθύνονται στο Κέντρο

Η μεγαλύτερη συχνότητα κλήσεων από το κοινό σε σχέση με τη συχνότητα κλήσεων από τις μονάδες Υγείας, οφείλεται στο ότι ένα μεγάλο ποσοστό δηλητηριάσεων αφορά απλή έκθεση στον τοξικό παράγοντα σε χαμηλές δόσεις ή σε έκθεση σε μη τοξικούς παράγοντες. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο ρόλος του Κέντρου Δηλητηριάσεων είναι μετά την επακριβή λήψη ιστορικού και την εκτίμηση των συμπτωμάτων και της επικινδυνότητας της ληφθείσας ουσίας και δόσης να αποφασίσει αν το εκτεθειμένο στην τοξική ουσία άτομο έχει ένδειξη παραπομπής σε μονάδα υγείας, για παρακολούθηση και θεραπεία. Αν δεν αποφασισθεί μεταφορά του ασθενούς σε Νοσοκομείο, τότε δίνονται οδηγίες στον ασθενή ή στο περιβάλλον του για αντιμετώπιση, παρακολούθηση και αξιολόγηση μεταγενέστερων κλινικών σημείων αν προκύψουν. Με τη διαδικασία αυτή ένα μεγάλο ποσοστό περιπτώσεων μετά την τηλεφωνική επικοινωνία με το Κέντρο Δηλητηριάσεων και τη λήψη σαφών οδηγιών, παραμένει σπίτι του. Όταν υπάρχει αμφιβολία για τη ληφθείσα ουσία και δόση, καλό είναι ο ασθενής να παραπέμπεται για κλινική εκτίμηση σε γιατρό.

Νοσοκομειακή φροντίδα δέχεται περίπου το 35% των περιστατικών.

4. Ηλικία (Σχ. 4)

Ηλικίες (έτη)	% (επί των καταγεγραμμένων)
< 1	3,8
1 – 5	41,9
5 – 10	6,8
10-14	2,1
14-18	3,0
18-30	8,4
30-50	18,6
50-70	9,7
> 70	5,7
Σύνολο	100,0

Σχήμα 4. Ηλικιακή Κατανομή

Όπως προκύπτει από τον πίνακα και το σχήμα 4 η ηλικία 1-5 ετών είναι η πλέον ευαίσθητη για δηλητηριάσεις. Στην ηλικία αυτή τα παιδιά χαρακτηρίζονται από μεγάλη περιέργεια και από άγνοια. Το γεγονός αυτό επιβάλλει αυξημένη προσοχή από τους μεγάλους. Πρωταρχικό ρόλο παίζει η ενημέρωση – εκπαίδευση των γονιών για τους κινδύνους δηλητηρίασης που μπορεί να συμβεί μέσα στο σπίτι. Η ενημέρωση μπορεί να γίνει με μαθήματα από εξειδικευμένο προσωπικό στους βρεφικούς σταθμούς και στα νηπιαγωγεία, με φυλλάδια που μπορεί να διανέμονται από τις Μονάδες Υγείας, αλλά και από τους δήμους και με εκπαιδευτικές εκπομπές από την τηλεόραση.

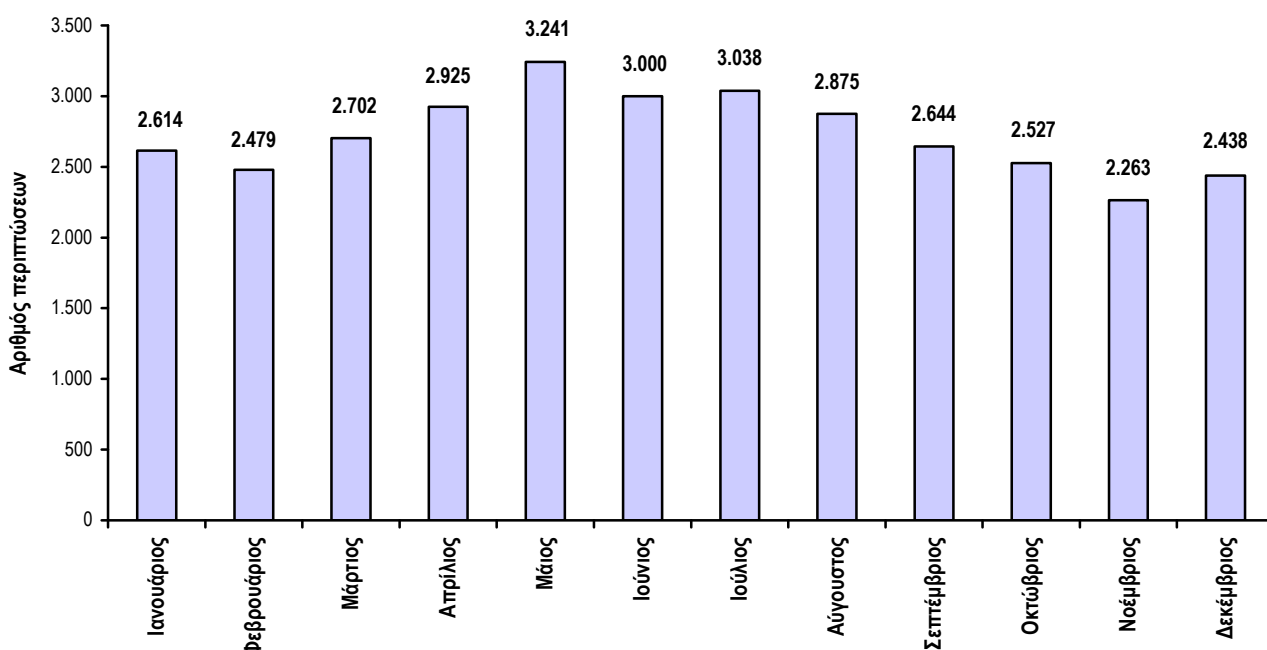
Από τη στιγμή που υπάρχει ενημέρωση για τον πιθανό κίνδυνο δηλητηρίασης των νηπίων μέσα στο σπίτι, πρώτο μέτρο πρόληψης είναι η σωστή φύλαξη των επικίνδυνων ουσιών. Όλα τα φάρμακα, τα εντομοκτόνα, τα φυτοφάρμακα και τα είδη οικιακής χρήσης, πρέπει αφ' ενός να έχουν πώμα ασφαλείας, αφ' ετέρου να φυλάσσονται σε κλειδωμένα ντουλάπια. Αν δεν υπάρχει διαθέσιμο ντουλάπι που να κλειδώνει, μπορούν να φυλαχτούν π.χ. σε μία βαλίτσα που κλειδώνει.

5. Φύλο κατά ηλικίες (επί των καταγεγραμμένων)

Έτος	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο
< 1	436	404	840
1 – 5	5.337	4.720	10.057
5 – 10	864	708	1.572
10-14	258	249	507
14-18	228	540	768
18-30	877	1.331	2.208
30-50	2.036	2.878	4.914
50-70	1.093	1.486	2.579
≥ 70	625	860	1.485
Σύνολο	11.754	13.176	24.930

6. Μηνιαία κατανομή κλήσεων (Σχ. 5)

Μήνας	Αρ. περιπτώσεων	%
Ιανουάριος	2.614	8,0
Φεβρουάριος	2.479	7,6
Μάρτιος	2.702	8,3
Απρίλιος	2.925	8,9
Μάιος	3.241	9,9
Ιούνιος	3.000	9,2
Ιούλιος	3.038	9,3
Αύγουστος	2.875	8,8
Σεπτέμβριος	2.644	8,1
Οκτώβριος	2.527	7,7
Νοέμβριος	2.263	6,9
Δεκέμβριος	2.438	7,4
Σύνολο	32.746	100,0

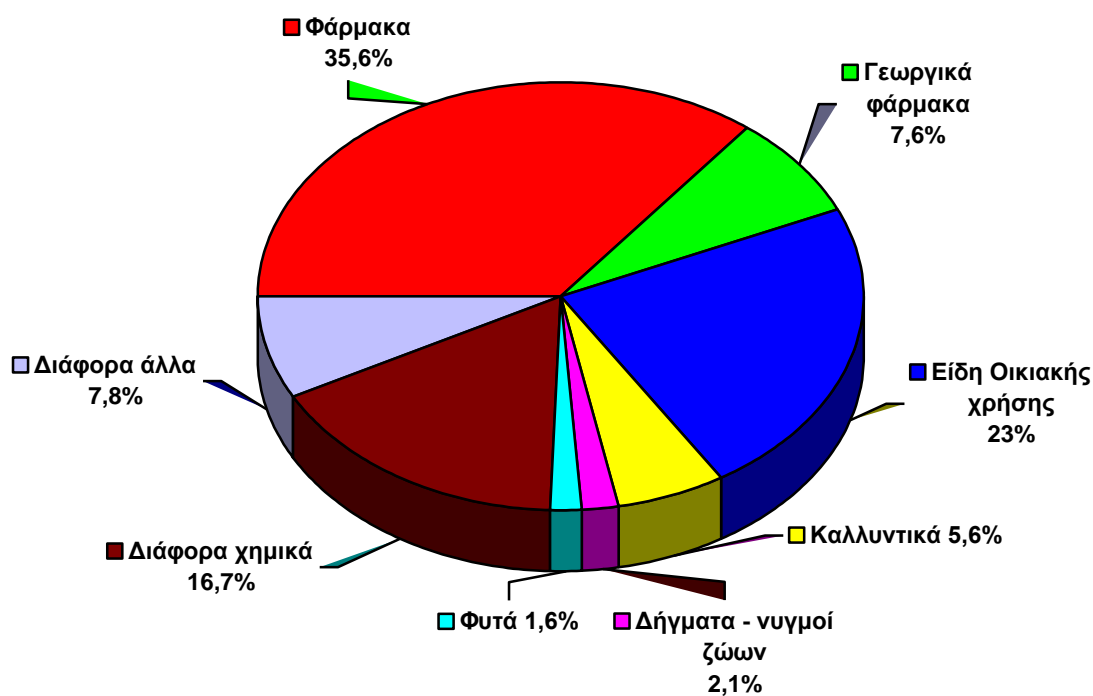

Σχήμα 5. Μηνιαία Κατανομή

7. Αίτια δηλητηριάσεων (Σχ. 6)

Τα αίτια των δηλητηριάσεων σ' όλες τις ηλικίες φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

<u>Είδος</u>	<u>% (των καταγεγραμμένων)</u>
Φάρμακα	35,6
Γεωργικά φάρμακα	7,6
Είδη οικιακής χρήσης	23,0
Καλλυντικά	5,6
Δήγματα ζώων – νυγμοί	2,1
Φυτά	1,6
Διάφορα χημικά	16,7
<u>Διάφορα άλλα</u>	<u>7,8</u>
<u>Σύνολο</u>	<u>100,0</u>

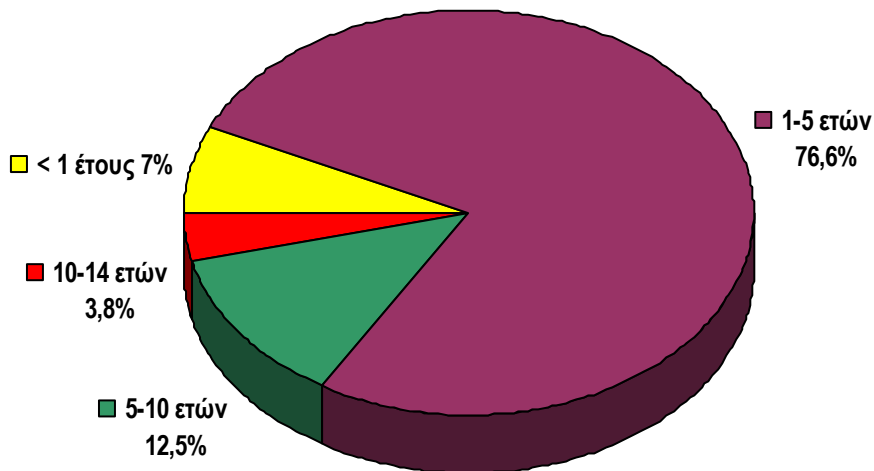
Σχήμα 6. Αίτια Δηλητηριάσεων

Τα φάρμακα ευθύνονται για μεγάλο αριθμό δηλητηριάσεων, ενώ σημαντικό ποσοστό καλύπτουν τα είδη οικιακής χρήσης.

8. Συχνότητα - αίτια δηλητηριάσεων στα παιδιά

Πα) Συχνότητα παιδικών δηλητηριάσεων.

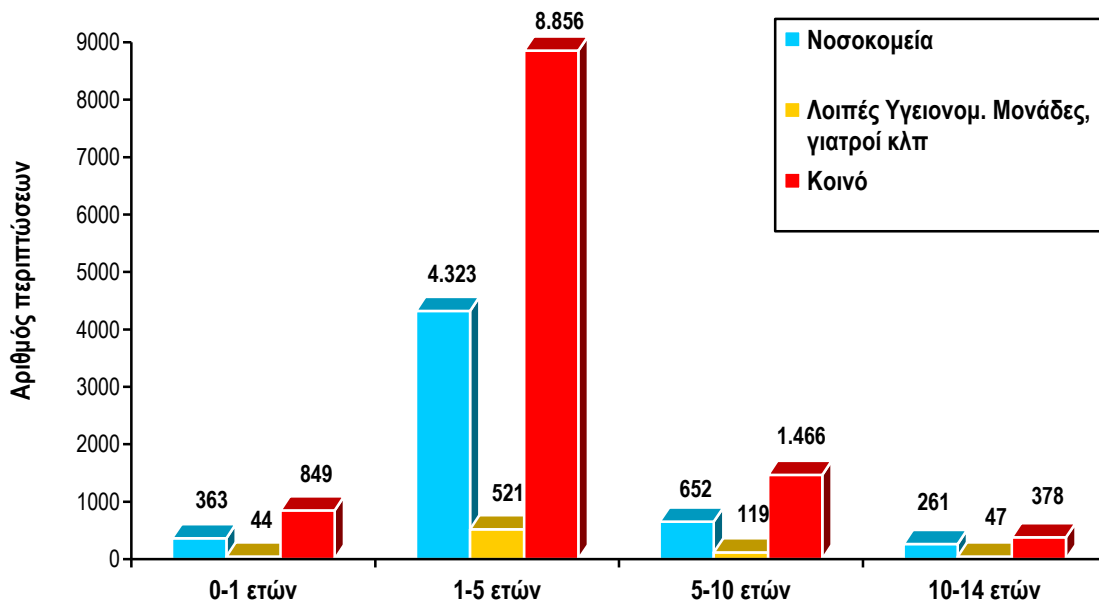
Οι δηλητηριάσεις που αφορούν παιδιά ηλικίας 0-14 ετών καταλαμβάνουν το 54,6% του συνόλου των δηλητηριάσεων. Στη βρεφική ηλικία (0-1 έτους) η συχνότητα είναι 7% επί των παιδικών δηλητηριάσεων. Πιο επικίνδυνη ηλικία είναι μεταξύ 1- 5 ετών όπου συμβαίνει το 76,6% των δηλητηριάσεων της παιδικής ηλικίας. Στην ηλικία 5-10 ετών η συχνότητα είναι 12,5%, ενώ σαφής μείωση παρατηρείται στην ηλικία 10-14 ετών (3,8%).

Σχήμα Πα: Συχνότητα παιδικών δηλητηριάσεων

Πβ) Από πού προέρχονται οι κλήσεις αναλόγως της ηλικίας.

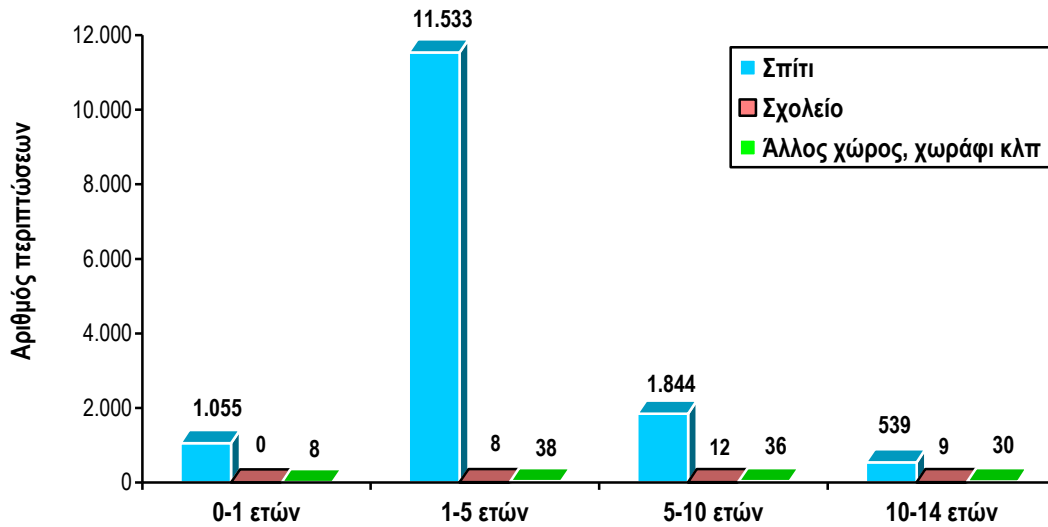
Κυρίως αυτοί που καλούν (εκτιμώμενη συχνότητα) είναι οι γονείς (κοινό), οι οποίοι και λαμβάνουν τις κατάλληλες οδηγίες για παρακολούθηση στο σπίτι ή άμεση αντιμετώπιση και μεταφορά στο Νοσοκομείο αν χρειάζεται. Όταν οι ασθενείς τελικά κατευθυνθούν στο Νοσοκομείο, το περιστατικό καταγράφεται στις κλήσεις από Νοσοκομεία.

Σχήμα Πβ: Από πού προέρχονται οι κλήσεις

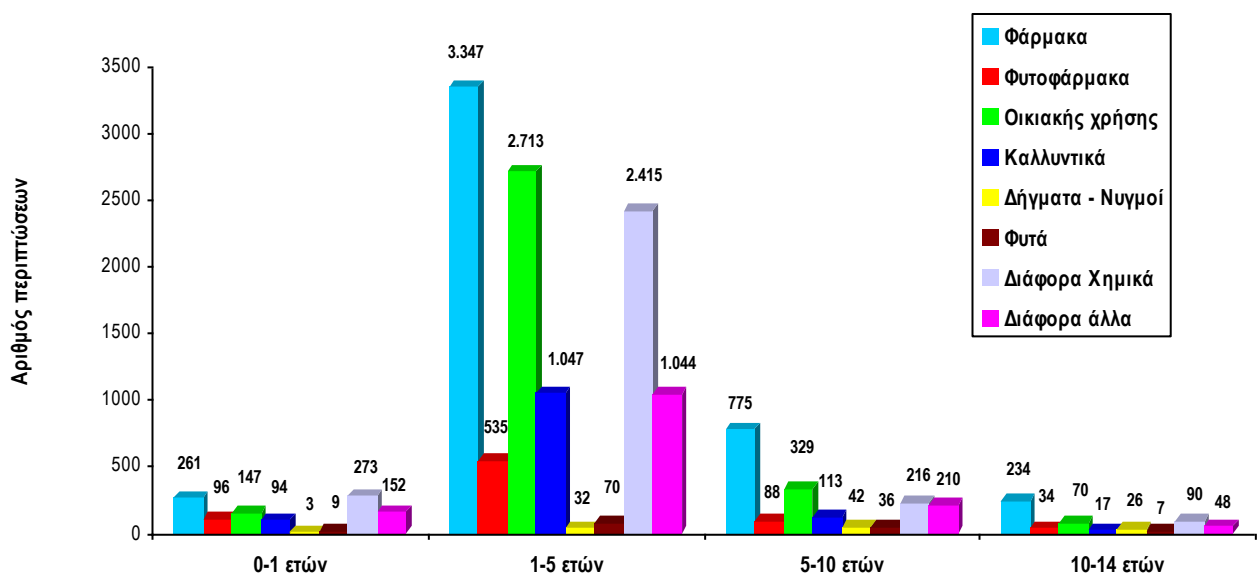
Πγ) Πού συνέβη η δηλητηρίαση

Οι παιδικές δηλητηριάσεις συμβαίνουν κυρίως στο σπίτι.

Σχήμα Πγ: Πού συνέβη η δηλητηρίαση

Πδ). Αίτια δηλητηριάσεων στα παιδιά κατά ηλικία

Σχήμα Πδ: Αίτια δηλητηριάσεων κατά είδος και ηλικία

Εκτός από τα βρέφη (0-1 ετών) όπου υπερéχουν τα διάφορα χημικά, σε όλες τις υπόλοιπες ομάδες υπερτερούν σαφώς οι δηλητηριάσεις από φάρμακα. Αθροιστικά όμως, τα διάφορα χημικά προϊόντα που βρίσκονται στο σπίτι (είδη οικιακής χρήσης + διάφορες χημικές ουσίες + καλλυντικά κ.ά.) υπερéχουν κυρίως στις μικρότερες ηλικίες. Για τον λόγο αυτόν πρέπει να υπάρχει ιδιαίτερη μέριμνα σωστής φύλαξης αυτών των προϊόντων.

9. Δηλητηριάσεις από φάρμακα

Φάρμακα	Αρ.περιπτώσεων
Ηρεμιστικά – Υπνωτικά.....	1.172
Ψυχοφάρμακα-Νευροληπτικά άλλα	639
Παρακεταμόλη	1.026
Ασπιρίνη	128
Μεφεναμικό οξύ	170
Αντιφλεγμονώδη	602
Αντιβιοτικά	694
Αλοιφές – κρέμες φαρμακευτικές	590
Καρδιαγγειακά.....	504
Αντισηπτικά.....	482
Ορμόνες.....	413
Αντιϊσταμινικά-Αντιαλλεργικά	381
Βρογχοδιασταλτικά	320
Αντιεπιληπτικά	186
Αντιβηχικά – Βλεννορρυθμιστικά	186
Γαστροπροστατευτικά.....	160
Αποσυμφορητικά	156
Σίδηρος	135
Ναρκωτικά –Έκσταση – Αμφεταμίνες	93
Διάφορα	1.594
Σύνολο	9.631

Τα ηρεμιστικά - αγχολυτικά (στα οποία κυρίως περιλαμβάνονται οι βενζοδιαζεπίνες) και τα υπόλοιπα ψυχοφάρμακα κατέχουν την πρώτη θέση στις δηλητηριάσεις από φάρμακα. Αυτό σημαίνει ότι γίνεται μεγάλη χρήση τους και βρίσκονται σε πολλά σπίτια, παρά το ότι η προμήθειά τους γίνεται με ειδική συνταγή. Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η χρήση της παρακεταμόλης και του μεφαιναμικού οξέος με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι περιπτώσεις δηλητηριάσεων με τα δύο αυτά παυσίπινα αντιπυρετικά. Η συχνότητα των ναρκωτικών και των αναλόγων φαρμάκων φαίνεται μικρότερη απ' ό,τι πραγματικά είναι, καθώς πολλές περιπτώσεις δεν αναφέρονται στο Κέντρο Δηλητηριάσεων και επομένως δεν καταγράφονται (συνήθως μας καλούν μόνο από Νοσοκομεία για σοβαρές περιπτώσεις).

10. Δηλητηριάσεις από είδη οικιακής χρήσης

Οι σημαντικότερες κατηγορίες ειδών οικιακής χρήσης φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Είδος	Αρ.περιπτώσεων
Απορρυπαντικά.....	1.629
Καθαριστικά	1.304
Λευκαντικά (κατάποση).....	1.235
Λευκαντικά + Οξέα (εισπνοή).....	268
Υδράργυρος θερμομέτρου	556
Πετρελαιοειδή	525
Κόλλες.....	209
Μπαταρίες.....	203
Αποφρακτικά νεροχυτών	92
Αποσμητικά χώρου	73
Ναφθαλίνη	27
Φωτιστικά έλαια – lamp oil.....	23
Διάφορα	72
Σύνολο	6.216

Από τον πίνακα φαίνεται ότι τα απορρυπαντικά, καθαριστικά και λευκαντικά καλύπτουν το 71% των δηλητηριάσεων με είδη οικιακής χρήσης.

Πρέπει να επισημανθεί το συχνό φαινόμενο της ανάμιξης χλωρίνης με οξέα στους χώρους του μπάνιου, οπότε εκλύεται χλώριο, που εισπνεόμενο προκαλεί σοβαρά αναπνευστικά προβλήματα.

11. Δηλητηριάσεις από καλλυντικά

Οι σπουδαιότερες κατηγορίες καλλυντικών που προκαλούν δηλητηριάσεις φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Είδος	Αρ. περιπτώσεων
Αφρόλουτρα - Σαμπουάν – Σαπούνια.....	682
Αλοιφές - Κρέμες καλλυντικές	206
Αρώματα - Αποσμητικά – Κολώνιες.....	189
Οδοντόπαστες	74
Κραγιόν χειλέων.....	73
Πούδρες.....	46
Μανόν	43
Βαφές - Λάκ – Μαλακτικά μαλλιών	42
Αντιηλιακά – καλλυντικά λάδια.....	40
Διάφορα καλλυντικά	119
Σύνολο	1.514

Συμβαίνουν κυρίως στα παιδιά. Τα καλλυντικά γενικά δεν είναι τόσο τοξικά εκτός από ορισμένες βαφές μαλλιών. Εντούτοις, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι οι δηλητηριάσεις από διάφορα αρώματα είναι συχνές στα παιδιά, λόγω της υποεκτίμησης του κινδύνου και της μη ασφαλούς φύλαξης τους από τους γονείς και μπορεί να είναι σοβαρές, λόγω του οινοπνεύματος που περιέχουν.

12. Δηλητηριάσεις από γεωργικά φάρμακα

Οι δηλητηριάσεις με γεωργικά φάρμακα έγιναν με τις παρακάτω κατηγορίες:

Είδος	Αρ.Περιπτώσεων
Οργανοφωσφορικά	106
Καρβαμιδικά.....	6
Πυρεθρίνες.....	285
Εντομοκτόνα άλλα	395
Ποντικοφάρμακα	227
Παρακουάτ	5
Diquat.....	0
Ζιζανιοκτόνα άλλα (εκτός παρακουάτ και Diquat)	85
Λιπάσματα	94
Διάφορα	848
Σύνολο	2.051

Οι δηλητηριάσεις με γεωργικά φάρμακα δεν είναι πάρα πολλές, αλλά είναι οι περισσότερες επικίνδυνες. Μερικά γεωργικά φάρμακα είναι πολύ τοξικά και αρκούν πολύ μικρές ποσότητες για να προκαλέσουν βαριά ή θανατηφόρα δηλητηρίαση.

Αρκετές από τις δηλητηριάσεις με γεωργικά φάρμακα γίνονται διότι οι αγρότες δεν τηρούν τα μέτρα προστασίας, είτε από άγνοια, είτε κυρίως από υποτίμηση των κινδύνων.

13. Δηλητηριάσεις από φυτά

Δηλητηριάσεις από φυτά συμβαίνουν κάθε χρόνο, αλλά σε περιορισμένο αριθμό. Παρ' όλα αυτά μερικές φορές οι δηλητηριάσεις είναι βαριές και δυνητικά θανατηφόρες.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται τα φυτά που προκαλούν τις σημαντικότερες ή περισσότερες δηλητηριάσεις.

Φυτά	Αρ. περιπτώσεων
Μανιτάρια Phalloides	66
Μανιτάρια Muscaria	158
Πικροδάφνη	8
Πικραγγουριά	7
Κουκιά.....	7
Δρακοντριά ή Άρον το σικτόν	5
Μπελαντόνα	3
Μανδραγόρας	1
Πλατύφυλλα	1
Σπάρτο.....	1
Διάφορα	175
Σύνολο	432

Στις δηλητηριάσεις από φυτά επικρατούν τα αυτοφυή (άγρια) μανιτάρια. Δυστυχώς κάθε χρόνο συμβαίνουν βαριές και θανατηφόρες δηλητηριάσεις από μανιτάρια. Η γρήγορη αντιμετώπιση με τα κατάλληλα αντίδοτα και η σημαντική υποστηρικτική θεραπεία που προσφέρεται στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και Τεχνητού Νεφρού έχουν ελαττώσει κατά πολύ τη θνητότητα και την κατάληξη σε ηπατική ανεπάρκεια.

14. Δήγματα

Νυγμοί και δήγματα από έντομα, ερπετά και άλλα ζώα σημειώνονται στον παρακάτω πίνακα:

Ζώα	Αρ. περιπτώσεων
Φίδια	191
Σκορπιοί ξηράς	68
Σαρανταποδαρούσα	58
Σφήκες, Μέλισσες	46
Έντομα άλλα	9
Αράχνες	41
Δράκαινες.....	33
Σκυλιά	19
Σμέρνα – σαλάχι	13
Σκορπιοί θαλάσσης.....	3
Τσούχτρες.....	0
Διάφορα δήγματα	86
Σύνολο	567

Τα δηλητηριώδη φίδια στην Ελλάδα (και στην Ευρώπη) είναι 4-5 είδη έχιδνας (οχιάς). Τα δαγκώματα από δηλητηριώδη φίδια είναι επικίνδυνα και μπορεί να αποβούν θανατηφόρα. Είναι προφανές ότι οι νυγμοί από σφήκες, μέλισσες και άλλα έντομα υποαντιπροσωπεύονται στον παραπάνω πίνακα, αφ' ενός μόν γιατί θεωρούνται και συνήθως είναι αθώοτεροι από δήγματα π.χ. φιδιών και πολλοί άνθρωποι δεν πηγαίνουν στο γιατρό, αφ' ετέρου δε πολλοί γιατροί δεν αναφέρουν τέτοιες περιπτώσεις στο Κέντρο Δηλητηριάσεων.

15. Δηλητηριάσεις με διάφορες χημικές ουσίες

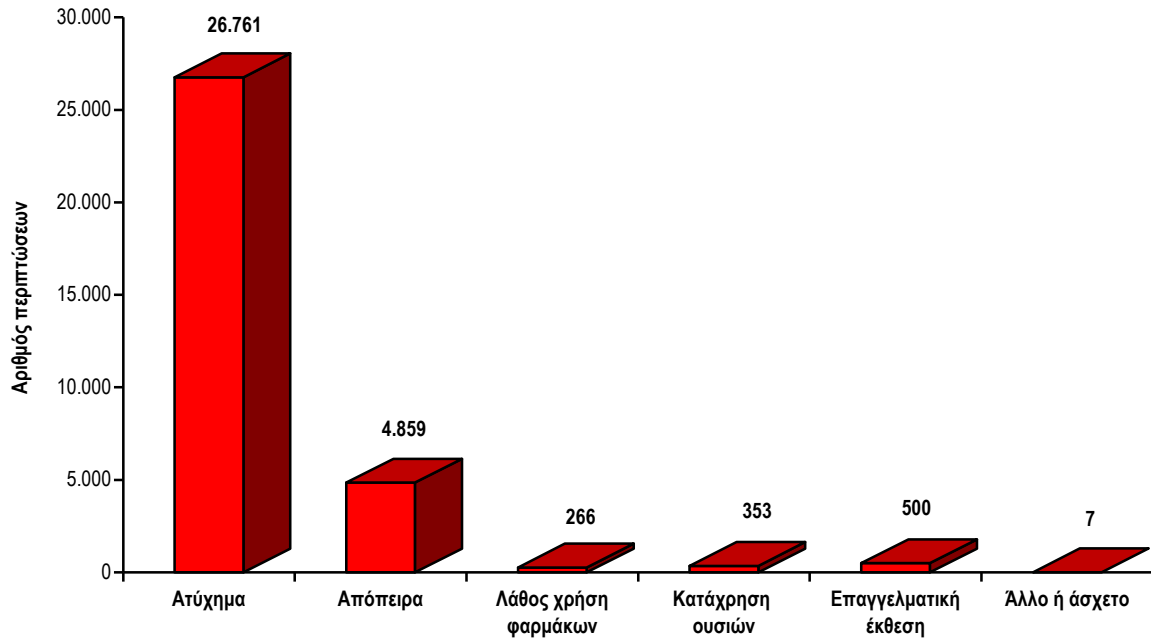
Είδος	Αρ. Περιπτώσεων
Νικοτίνη.....	1.767
Ηλεκτρονικό τσιγάρο.....	40
Αιθυλική αλκοόλη.....	355
Χημικά αέρια άλλα, (εκτός CO).....	281
Οξέα.....	268
Μελάνι.....	236
Νέφτι.....	212
Silica gel.....	138
Ακετόνη.....	129
Διαλυτικά άλλα.....	120
Σχολικά είδη.....	106
Μπαταρίας υγρά.....	94
Χρώματα διάφορα.....	91
Αιθέρια έλαια.....	63
Πυροσβεστήρες.....	56
Υγραέριο.....	51
Καρποί που περιέχουν κυανιούχα.....	50
Γλυκόλες.....	24
Αλκάλια.....	23
Διορθωτικό.....	20
Μονοξείδιο του άνθρακα.....	18
Φωσφόρος.....	10
Διάφορα	361
Σύνολο	4.513

Στον πίνακα αυτό φαίνονται διάφορες ουσίες που χρησιμοποιούνται κυρίως σε εργασιακούς - επαγγελματικούς χώρους, αλλά και στο σπίτι.

Η δηλητηρίαση με νικοτίνη σε βρέφη και νήπια από μάσηση καπνού είναι από τις συχνότερες δηλητηριάσεις της παιδικής ηλικίας. Επίσης η δηλητηρίαση με αιθυλική αλκοόλη (οξεία μέθη), που προκαλείται από οινοπνευματώδη ποτά, ιδιαίτερα σε παιδιά και γενικά σε νεαρά άτομα καλύπτει μεγάλο αριθμό περιπτώσεων. Πολλές περιπτώσεις δεν αναφέρονται στο Κ.Δ., είτε γιατί δεν προσκομίζονται στα Νοσοκομεία, είτε γιατί από τα Νοσοκομεία καλείται το Κ.Δ. μόνο όταν πρόκειται για παιδί ή για ασθενή σε κωματώδη κατάσταση.

16. Είδος δηλητηριάσεων (Σχ. 7)

Είδος	Αρ. περιπτώσεων	%
Ατύχημα.....	26.761	81,7
Απόπειρα.....	4.859	14,8
Λάθος χρήση φαρμάκων.....	266	0,8
Κατάχρηση ουσιών.....	353	1,1
Επαγγελματική έκθεση.....	500	1,5
Άλλο ή άσχετο.....	7	0,0
Σύνολο	32.746	100,0

Σχήμα 7. Είδος Δηλητηριάσεων

Οι απόπειρες αυτοκτονίας αφορούν ένα σημαντικό ποσοστό (14,8%) από το σύνολο των δηλητηριάσεων που καταγράφηκαν κατά το 2014 από το Κέντρο Δηλητηριάσεων.

Τα άτομα που κάνουν συνηθέστερα απόπειρα αυτοκτονίας είναι: έφηβοι, νέοι ενήλικες και άτομα της τρίτης ηλικίας.

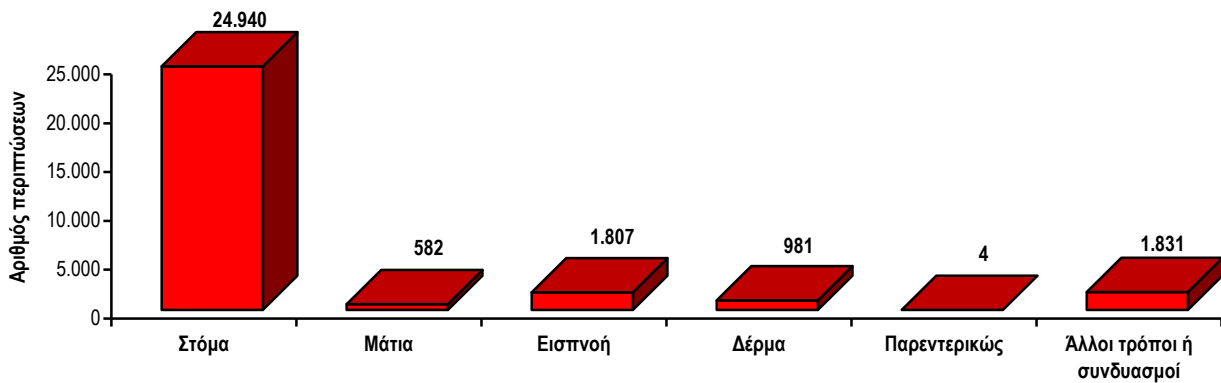
Οι συχνότερα χρησιμοποιούμενες ουσίες είναι: Τα ηρεμιστικά, αντικαταθλιπτικά και διάφορα νευροληπτικά και ψυχοτρόπα φάρμακα, τα παυσίπονα (κυρίως παρακεταμόλη και ασπιρίνη) και αντιφλεγμονώδη, τα αντιβιοτικά, διάφορες χημικές ουσίες (κυρίως χλωρίνη) και γεωργικά φάρμακα.

Είναι εμφανές ότι μέτρα πρόληψης είναι απαραίτητα και αποτελούν υποχρέωση α) των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας για αναγνώριση – επιτήρηση του προβλήματος και β) των Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας για εκπαίδευση – ενημέρωση των εφήβων, αλλά και του γενικού πληθυσμού για την αποφυγή πολυφαρμακίας, τον έλεγχο της αλόγιστης χρήσης αναλγητικών, ηρεμιστικών και την όσο το δυνατό μικρότερη διαθεσιμότητά τους στα σπίτια.

Σχετικά με τις επαγγελματικές δηλητηριάσεις πρέπει να τονίσουμε ότι προφανώς ο αριθμός τους είναι μεγαλύτερος. Αρκετές από τις αναφερόμενες συμβαίνουν κατά τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων.

17. Οδός λήψης ή επίδρασης ουσιών (Σχ. 8)

Οδός λήψης	Αρ.περιπτώσεων	% (επί των καταγεγραμμένων)
Στόμα	24.940	82,7
Μάτια	582	1,9
Εισπνοή	1.807	6,0
Δέρμα	981	3,3
Παρεντερικώς	4	0,0
Άλλοι τρόποι ή συνδυασμοί	1.831	6,1

Σχήμα 8. Οδός λήψης ή επίδρασης ουσιών

Όπως ήδη έχει αναφερθεί οι δηλητηριάσεις συμβαίνουν κυρίως στο σπίτι. Πρέπει να σημειωθεί όμως ότι τα στοιχεία αφορούν τις δηλητηριάσεις που καταγράφονται στο Κέντρο Δηλητηριάσεων ύστερα από κλήση από τις μονάδες υγείας ή το κοινό. Οι επαγγελματικές δηλητηριάσεις που καταγράφονται, δεν αντιπροσωπεύουν τον πραγματικό αριθμό των περιστατικών γιατί αφ' ενός δεν καταγράφονται οι χρόνιες επαγγελματικές εκθέσεις με μακροπρόθεσμη βλαπτική επίδραση, ούτε αφ' ετέρου οι πολύ ελαφρές που υποεκτιμούνται και αντιμετωπίζονται εμπειρικά στο χώρο εργασίας.

Οι 20 κυριότερες αιτίες δηλητηριάσεων:

Αριθμ. περιπτώσεων

Νικοτίνη (Μάσηση καπνού + Ηλεκτρονικό τσιγάρο).....	1.807
Ηρεμιστικά – υπνωτικά φάρμακα.....	1.172
Ψυχοφάρμακα – νευροληπτικά άλλα.....	825
Παρακεταμόλη.....	1.026
Αντιφλεγμονώδη – αναλγητικά – αντιπυρετικά άλλα.....	900
Απορρυπαντικά και καθαριστικά γενικά.....	2.933
Χλωρίνη – Λευκαντικά.....	1.503
Αιθυλική αλκοόλη και διάφορες χημικές ουσίες γενικά.....	2.706
Γεωργικά φάρμακα γενικά.....	2.051
Καλλυντικά γενικά.....	1.514
Αντιβιοτικά – Χημειοθεραπευτικά.....	694
Αλοιφές – κρέμες φαρμακευτικές.....	590
Δήγματα – Νυγμοί.....	567
Υδράργυρος θερμομέτρου.....	556
Πετρελαιοειδή (322).....	525
Καρδιαγγειακά φάρμακα.....	504
Αντισηπτικά φάρμακα.....	482
Φυτά.....	432
Ορμόνες.....	413
Αντιϊσταμινικά - αντιαλλεργικά.....	381